

Tevékenységek gyűjteménye:

**Saját készítésű eszközök a súlyosan,
halmozottan sérült gyermekek
otthoni fejlesztéséhez,
szintentartásához**

SZÉKESFEHÉRVÁRI TANKERÜLETI KÖZPONT

Szakmai innováció és fejlesztés a különleges bánásmódot igénylő gyermekekért
Projektazonosító: EFOP-3.1.6-16-2017-00034

*„A súlyos fogyatékoság meghatározásában a **súlyos** jelző elsősorban arra utal, hogy a diagnosztizált sérülés, károsodás olyan akadályozó tényezővé válik, amely tartósan, maradandóan, véglegesen és jelentős mértékben nehezíti, akadályozza, gátolja a különböző funkciók zökkenőmentes kialakulását vagy fejlődését.”* (Márkus, 2009, pp. 36).

A **halmozott** kifejezés pedig azt takarja, hogy *„azonos vagy eltérő időben két vagy több, egymással nem közvetlen oki kapcsolatban álló különböző sérülés, károsodás keletkezett.”* (Márkus, 2009, pp. 36).

Az SHS személyekkel foglalkozó szakemberek részéről nagyon fontos, a szakmai kooperáció, hiszen egyszerre több fogyatékosági típus is jelen van. A kooperáció, együttműködés alatt nemcsak a különböző szakirányon végzett gyógypedagógusokra kell gondolni, hanem az érintettek szüleire, illetve más szakemberekre is, ortopéd szakorvosra, neurológusra, szociális munkásra, pszichológusra, ápolóra stb.

A teher azonban elsősorban a szülőkön van, akiknek anyagi, fizikai és lelki terhek „cipelése” mellett, elsődleges szempont sérült gyermekük számára élhető mindennapok megteremtése.

Gyűjteménnyel elsősorban a szülők számára szeretnék segítséget nyújtani, megmutatva azt, hogy a szülői leleményesség, kreativitás mekkora segítség lehet a fejlesztés során.

A fejlesztő munka során nem a deficitre, hanem az erősségekre igyekszünk fókuszálni. Az első és legfontosabb lépés annak tisztázása, hogy képességeket nem adhatunk a gyermeknek, azok minden emberben ott vannak (ha vannak) mi fejlesztők, gyógypedagógusok csak az adott, meglévő képességet vagyunk képesek sok munka és gyakoroltatás útján erősíteni, ezáltal az érintett személyt ügyesíteni.

Ezen erősségekre alapozva fejleszthetők azok a területek, ahol elmaradás, gyengeség tapasztalható.

A szinten tartás meghatározásához az előzetes személyes tapasztalatainkra, közös munkafolyamatra hagyatkozunk, hogy önmagához képest mennyit változott az érintett személy állapota, képességeinek minősége. Így az a tudás képezi az alapot, ami az érintettel foglalkozó szakemberek, családtagok birtokában van.

Minden tevékenység alapja az általános biztonság érzetének kialakítása kell, hogy legyen, melynek alapja a szokásrendszer, a megszokott napirend.

Ez fokozottan igaz a kisgyermek és az SHS emberek életében is, mert a viszonylagos állandóság rendkívül fontos (otthon és a szociális ellátás keretében is), hiszen akkor tudják, hogy mire számíthatnak, mit várnak el tőlük, mikor milyen foglalkozás, tevékenység lesz számukra adott napon.

Az 1970-es évekig szinte minden országban felmentették a tankötelezettség teljesítése alól a „képezhetetlenek” minősített súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekeket, és a felnőtt korúak intézményi ellátása sem volt megoldott. Európában és hazánkban is a súlyosan, halmozottan fogyatékos emberek nevelésének egyik első, széleskörben elterjedt és ismert, átfogóan kidolgozott, tudományosan megalapozott koncepciója a **bazális stimuláció** rendszere, ami Fröhlich és Haupt 1972-82 között megvalósított kísérleti programjának eredményeképpen öltött végleges formát. (Márkus, 2005).

„ A "bazális" azt jelenti, hogy a különböző ingerek, illetve tárgyak, melyeket a gyermeknek érzékelnie-észlelnie kell, a lehető legalapvetőbb ingereket biztosítják, nem kell felfogásukhoz semmilyen megelőző tapasztalat vagy ismeret. A magasabb szintű észlelés alapja. A "stimuláció" azt jelenti, hogy a gyermeket félig-meddig passzívan ingereljük, stimuláljuk. Az ingerek számát, minőségét és időtartamát a terapeuta vagy a gondozó határozza meg.” (Fröhlich, 1979, pp.53).

Fejlesztés otthon, a fejlesztés lehetséges formái otthon

A szakemberek és a család együtt, és ugyanazért a célért dolgoznak. A szakember a szülőtől kaphat információt, hogy otthon milyen a sérült, miket csinál, illetve a szülő hogyan szervezi meg a gyermeke ellátását. Ugyan akkor ez fordítva is igaz: a szakember informálja a szülőket gyermekük fejlődésmenetéről, megmutatja nekik a gyermeküknél alkalmazott módszereket, megtanítja őket alkalmazásukra. Folyamatos kommunikáció szükséges a szülő és gyógypedagógus között, hogy kölcsönösen segítsék egymást, illetve, hogy mindkét félnek azonos képe legyen a sérült gyermek,- felnőtt állapotáról. A gyógypedagógiai fejlesztés nem ér végét az intézményben, hanem otthon is folytatódik.

Fontos a gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök rendszeres használata is, de az SHS gyermeknek,- felnőtteknek a mindennapi élet eszközeit is meg kell tanítani használni. Minden alapvető funkciót gyakorlás útján kell megtanulniuk apró lépésekre bontva, mely apróságok hatalmas előrelépések számukra.

Nem minden eszköz-, fejlesztő játék beszerzéséhez van szükség nagyobb anyagi forrásra, az otthon fellelhető anyagokból is készíthetők játékok,-fejlesztő eszközök.

A kreativitás a kulcsszó, a házi készítésű dolgok is kiválóak, nem melleleg költséghatékonyak.

Ez főként akkor bír nagy jelentőséggel, ha a sérültet nevelő család nem tud hozzáférni szociális ellátási formákhoz, alapszolgáltatásokhoz, így otthon kell tartalmasan eltölteni az időt.

A legkézenfekvőbb lehetőség a napi tevékenységbe, **házimunkába történő bevonása** a sérült személynek.

- a takarítás: seprű, portörölő rongy, porseprű használata
- főzés,-sütés: sütitészta,- faszirtgolyók összegyúrása,
spagetti száraztészta kettétörése
száraz hüvelyesek (bab, lencse) válogatása
tojás feltörése,-felverése

Cél, hogy a fiatal megélje az önálló cselekvést, hogy a tevékenységek kisebb-nagyobb lépéseit minél könnyebben, és minél kevesebb segítség nélkül hajtsa végre.

A tervezett tevékenységek sorát a napi mozgás,-átmozgatás, más néven a **reggeli torna** kezdheti.

Történhet ez egy adott gyakorlatsor alapján, vagy mondókára is.

Ujjaimat mutogatom,
Közben vígan mondogatom,
Kifordítom, befordítom,
Fölfordítom, lefordítom,
Zongorázok, furulyázok,
Erősebb lett a kezem,
A tornát befejeztem.

Így ketyeg az óra tik-tak jár (mutatóujjunkkal jobbra-balra mozgatjuk, döntjük),
Benne egy manócska kalapál (öklöbe szorított kezeinket összeütögetjük),
De ha áll az óra és nem jár (mutatóujjunkat felemeljük),
Alszik a manócska és nem kalapál (két kezünket a fülünkhöz tesszük, mintha aludnánk).

Nyuszi fülét hegyezi (nyuszifület mutatunk),
A bajuszát pödöri (bajuszpödörös utánzása).
Répát eszik ropp, ropp, ropp (harapunk egyet a levegőben),
Nagyot ugrik, hopp, hopp, hopp (ugrunk).

Gomba, gomba, gomba (öklök ütögetése),
Nincsen semmi gondja (kezek forgatása).
Hogyha eső esik rája (ujjak mozgatása),
Nagyra nő a karimája (karkörzés a fej felett).
Az esőt csak neveti (szájra mutogatás),
Van kalapja, teheti (karkörzés a fej felett).

Esik eső, fúj a szél (ujjak mozgatása)
Nyírfa ága összeér. (karok fej fölé emelése)
Újra össze, újra szét, (karok fej fölötti összeérintése, kitérása)
Rajta, rajta, most elég! (karok leengedése a combhoz)

Sim-sum, fúj a szél, (felemelt karral hajlongunk)
Ez a kis fa jaj de fél. (összehúzzuk magunkat)
Minden ága megreteg, (remegtetjük karjainkat)
A levele lepereg. (ujjainkat mozgatva lefelé hajtjuk karunkat)
Ej-haj, semmi baj, (fejünket rázzuk)
Újra zöldül majd a gally. (széttárjuk kezünket, mintha lombok lennénk)

Lassan forog a kerék, (karkörzés lassan a test előtt)
Mert a vize nem elég. (karkörzés lassan a test mellett)
Gyorsan forog a kerék, (karkörzés gyorsan a test előtt)
Mert a vize már elég. (karkörzés a test mellett)

forrás: <https://www.otthonifejlesztas.hu/mondokak-versek-dalok/mozgasos-mondokak>

A mozgás- utánzás érdekesebbé tehető, ha véletlenszerű, hogy mit végzünk előbb.
Készíthetünk állatok képeivel kártyákat, ezt kihúzhatja a gyermek, vagy a képeket ragaszthatjuk egy nagyobb méretű dobozra és dobókockaként használva „kidobhatjuk” a következő „gyakorlatot”

- **pillangó:** a felső végtag átmozgatása ill. szárnycsapást utánzó mozgás

dal: "Lepke te kedves szállj csak, lepke te kedves várlak.
Szállj magasabba bátran, hogy ragyogásod lássam.
Erdő, rét és patak után leld meg a nyugtod nálam

<https://www.youtube.com/watch?v=ETiWJBSbARc>

- **liba:** alsó végtag átmozgatása, ill. lépegetés

dal: Száz liba egy sorba
mennek a nagy tóra
elől megy a gúnár
Jaj de peckesen jár

Száz liba egy sorba

Megállnak, gágognak:
Gágágá, ma sem megyünk világgá!
Egyet lépnek előre - egy
Egyet lépnek hátra - egy
Megállnak, gágognak:
Gágágá, ma sem megyünk világgá!

Megindulnak előre, ki a nagy legelőre!

Száz liba egy sorba...

<https://hu.pinterest.com/pin/578994095821236668/>

a láb átmozgatásához **a lóg a lába lóg a...**, nincsen semmi dolga mondóka is kedves aláfestés lehet.

<https://www.youtube.com/watch?v=MYmTxXTKQ70>

- **kígyó:** törzs átmozgatása, törzskörzés
dal: Tekeredik a kígyó, rétes akar lenni
tekeredik a rétes, kígyó akar lenni
<https://www.youtube.com/watch?v=RM25BBpWjAs>

- **hal:** az arc izmainak mozgatása (csücsörítés, mosoly, grimaszolás)

- **csóka:** csipkelődés, kéz csipkedése
dal: Csip csip csóka, vak varjúcska
komámasszony kéreti a szekerét
nem adhatom oda, tyúkok ülnek rajta
Hess, hess, hess
<https://www.youtube.com/watch?v=sWDFWs7FW18>
<https://www.youtube.com/watch?v=o-jSjQIMxYc>

- **kaméleon:** a szem forgatása, a tekintet irányítása, le, fel, balra, jobbra
zene: Kaméleon <https://www.youtube.com/watch?v=egKU0pmaeDU>

A passzív átmozgatás, masszírozás, testfelület ingerlésének eszközei lehetnek a legegyszerűbb környezetünkben fellelhető eszközök. Ezeket érdemes egy kosárban, dobozban ott tartani, ahol használjuk őket.

- különböző keménységű (szőrű) **kefék**: baba hajkefe, ruhakefe; körömkefe...
- szivacs, lufa szivacs

- masszírozó henger

- **rücskös labdák** (különböző méretűek és keménységűek kaphatóak a kisállat kereskedésekben jóval olcsóbban, mint amennyiért a konkrétan masszázslabdának árusított termékek megvásárolhatóak)

- Különböző anyagú **kendők, sálak, kesztyűk**.

- masszírozáshoz jó segédeszközök készíthetők edényfogó kesztyűből a kesztyű mindkét oldalára különböző textúrájú anyagokat rögzíthetünk, ezt rá is varrhatjuk, vagy tépőzárral cserélhetővé több funkcióssá tehetjük.

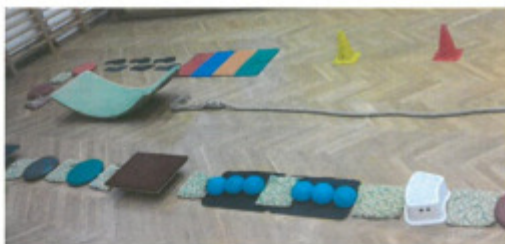
A **bőrfelület ingerlése** történhet különböző anyagokban (liszt, rizs, lencse, mák, dara...stb való nyúlkálással, turkálással, ezen anyagok bőrre való öntésével.

A képen ovisok fejlesztésénél használom ugyan ezt a módszert.

A **nagymozgások** gyakorlásához készíthetünk egyszerűbb akadálypályákat, ahol valamit ki kell kerülni (szék, asztal), át kell lépni, fel kell venni, meg kell keresni. Ezek a pályák végigjárhatóak sétálva, mászással, bottal, járókerettel, kerekesszékekkel is. Mivel ezek helyigényesebb tevékenységek érdemes őket a hét adott napjára betervezni. Ettől kiszámítható a gyermek számára és ha szereti ezt a tevékenységet, akkor megnyugtató is, hogy biztosan nem marad el.

Amennyiben a sérült képes járni segédeszköz nélkül az akadálypálya készülhet a taktilis ingerlés eszközeiből is. Megtölthetünk dobozokat, zsákocskákat, párnahuzatot különböző terményekkel és ezen is járhat a gyermek. A talpon lévő pontok ingerlése, masszírozása jótékony hatású.

A **haptapi** összeilleszthető elemeire is applikálhatunk különböző anyagokat, amit szőnyegként terítünk a gyermek elé.

<https://www.pinterest.pt/pin/12525705200597924/>

<https://www.pinterest.pt/pin/113293746863991355/>

<https://www.pinterest.pt/pin/12525705200597924/>

<https://www.pinterest.pt/pin/764274999244310528/>

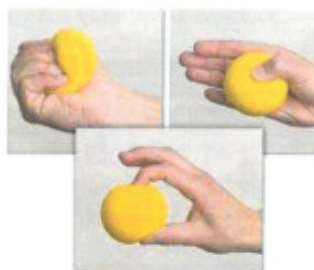

Készíthetünk **különböző textúrájú anyagokból takarót**, melybe belecsavarhatjuk, amivel „simogathatjuk” a sérült gyermeket. A taktilis ingerlés mellett a testkép, testtudat kialakításában is szerepet kaphat az ilyen irányú tevékenység.

A kéz erősítéséhez jó szolgálatot tesz egy szivacslabda, esetleg gumi maroklabda, amit meg tud szorítani a fiatal. Hatékonyága az ismétlésszámok fokozatos emelésében rejlik.

<https://gyogyaszati.hu/termek/rehabilitacios-es-gyogytorna-termek/10/gyogytorna-eszkozok-kezero-kezugeteseg-fejleszto/154/page=1/kezerosito-szivacslabda-55-mm/5606>

Készíthetünk is ilyen eszközt, ha luftballont töltünk meg liszttel.

<https://www.facebook.com/77676202772/photos/a.10151740564192773/10157841433587773/?type=3>

A felső végtagot erősíti, ha a két tenyér közé helyezett **labdát szorítja**, nyomja össze a fiatal. Külső segítséggel, passzív mozgatóssal is jelentkezik az eredménye. Ugyan így erősíthető az alsó végtag, ha a labdát a térdek, combok, illetve a lábszárak közé helyezzük és irányítással illetve segítséggel, összeszorítja azt a sérült.

Szem kéz koordináció fejlesztésének játékos eszköze lehet a **célbadobás** szivacsabdával, vagy zoknigombóccal.

Készíthetünk céltáblát, pl. ha dobozokon különböző méretű lyukakat vágunk, esetleg a falra képeket ragasztunk és arra kell célozni, de készülhet a célpont úgy is, hogy hullahopp karikát vagy egy üres képkeretet pókháló mintára maszkoló szalaggal vagy cellux ragasztóval körberagasztunk és a fiatal elé felakasztva vattapamaccsal dobunk rá. Külön fejlesztő hatású ha, a kis vattagombócokat a gyermek gömbölyíti.

<https://www.pinterest.cl/pin/793900240537313663/>

<https://www.pinterest.pt/pin/679762137490273966/>

<https://www.pinterest.pt/pin/761389880740989501/>

Összegyűjthetünk különböző méretű tégelyeket, üvegeket, amiknek a tetejét levéve a fiatalnak kell megtalálni az illeszkedő kupakot.

<https://www.pinterest.pt/pin/565694403200702898/>

Természetesen használhatjuk ezeket a különböző tégelyeket arra is, hogy megtöltsük a gyermekkel, fiattal. Az üveget egy tábla állítva, tölcsér segítségével **különböző méretű magokkal lehet megtölteni**. Igazán jó időöltés és remek fejlesztési lehetőség.

Minél ügyesebb a gyermek keze, annál apróbb dolgokat lehet **csipeszelni, egymásba illeszteni**, formabedobóként alkalmazni.

Nikecel táblába szeget,-saslik pálcát szúrva, erre **tésztát fűzhetünk** a gyermekkel, de ugyan ezzel a csőtésztával, penne tésztával fűzhetünk nyakláncot is.

<https://www.pinterest.es/pin/504614333243939978/>

Formabedobót készíthetünk a tejes vagy üdítő flakonok csavarozható tetejéből, ahol a 3 ujjas fogás, a csavarozás mozdulatának gyakorlása mellett a színek egyeztetésére és komoly szem kéz koordinációra is szükség van a kis zsenília golyócskák dobozba juttatásához. Én magam sokféle feladatvégzésbe építem be ezeket a kupakokat, amiket sosem dobok ki a kiürült dobozzal együtt.

<https://www.pinterest.pt/lauragonord/id%C3%A9es-dactivit%C3%A9s-pour-les-enfants/>

Ha nehézkes a fogás, akkor egy cipősdobozon nagyobb lyukakat vágunk és üdítő kupakokat válogatunk színek szerint. Ha belül is felosztjuk a dobozt, könnyen ellenőrizhető, hogy az ügyes kezek jó helyre dobták-e a kupakokat.

Ha a sok műanyagra, ami körül vesz bennünket nem szemétként tekintünk, rá kell jönnünk, hogy a kiürült dobozok, formás cukorkás, mosószeres téglék felhasználásának csak a képzeletünk szabhat határt és könnyen készíthetünk tároló,

fejlesztő eszközöket, amit ha megunt a gyermekünk, nem tízezreket teszünk félre, süllyesztünk a fiók, szekrény mélyére, nem fogjuk sajnálni hogy meg kell válni tőle.

A képek is saját készítésű eszközök, melyek a formabedobók egy-egy variációját mutatják be.

A **papírtörő tartó** is jó szolgálatot tesz a fejlesztés során. A gyermek felfűzhet rá függönykarikát, marokhengert, WC papír gurigát...stb. De elkészítettem ezt az eszközt nagy méretben is, egy gerenda darabba lyukat fúrtam és seprűnyeleket állítottam bele. Kicsi gyermek állva használhatja, de a kerekes szék mellé állítva is hasznos eszköz lehet. Szintén felfűzhető rá papírhenger, függönykarika vagy akár egy műanyag flakon is. Kitűnő célvezérelt mozgás, mely a szem kéz koordináció fejlesztését is szolgálja.

Ha a papírhengereket befestjük, vagy színes papírral befedjük, fűzhet a sérült személy sorozatokat is, mely a kognitív fejlesztést szolgálja.

A kognitív fejlesztés egyszerű eszköze az általam „ovis olvasás”-nak nevezett saját ötlet alapján készített fejlesztő eszközöm.

Ez a kedvenc „saját” eszközöm, mert beruházás nélkül sok területet fejleszt, a kicsiknek pedig hatalmas sikerélmény, hogy tudnak olvasni, és tapasztalatból mondom, nagyon sokszor lehet elővenni, mert nem unják meg.

Ha pedig megunták? Közösén vihetjük a szelektív gyűjtőbe, melynek megismerése is sok új információt hordoz magában.

A mintakövetéshez, „olvasáshoz” használt lapokat én számítógéppel szerkesztettem, és nyomtattam, lamináltam, de ezt egyszerűbben is meg lehet csinálni, a köröket színesceruzával is meg lehet rajzolni.

Kognitív fejlesztés eszköze, finommotorika és szem kéz koordináció ötvözete a következő könnyen elkészíthető eszköz is.

Ehhez a játékhoz a lányos anyukák által jól ismert hajgumikat használtam. A fűzőpálcák elkészítése sem okozott különösebb gondot illetve beruházást.

Barkácsboltban vásárolható „tipli pálcákat” azonos hosszúságúra vágtam és a végét kicsit megfaragva nagy fagyöngyöt ragasztottam mindegyikre. Feladatkártyákat készítettem hozzá, ahol a szabály a kártyán jelölt megkezdett sor folytatása a gumik felfűzése a felismert szabálynak megfelelően. Az eszköz a gyakorlatban is jól vizsgázott.

A csipesz használata sok terület fejlesztésébe beilleszthető. Ilyen, ha színeket, mintákat párosítunk vagy mennyiséget a hozzá tartozó számképpel.

Finommotorikát, figyelmet és kognitív fejlesztést is magába foglal ha nagyméretű lapokra különböző vonalakat, formákat rajzolunk és a vonalat kell terményekkel, gombokkal vagy amit otthon fellelhetünk apró dolgokkal kirakni.

<https://www.pinterest.pt/pin/599823244103348231/>

<https://www.pinterest.pt/pin/50243352081970451/>

Az **öltözködés** lépéseinek gyakorlásához készíthetünk a Montessori eszközök mintájára egy textil könyvet, amibe különböző gombokat, cipzárat, tépőzárat, csatot varrunk.

<https://www.pinterest.pt/pin/251638697917886145/>

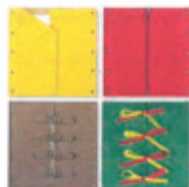
Montessori - Öltöztető keret...
montessori-eshop.hu · Elfogy...

Montessori - Öltöztető keret...
montessori-eshop.hu · Raktár...

Montessori - Öltöztető keret...
montessori-eshop.hu · Termék...

Montessori DIY - Finommotorika #1...
montessori-eshop.hu · Montessori - Öltöztető keret: Masni...

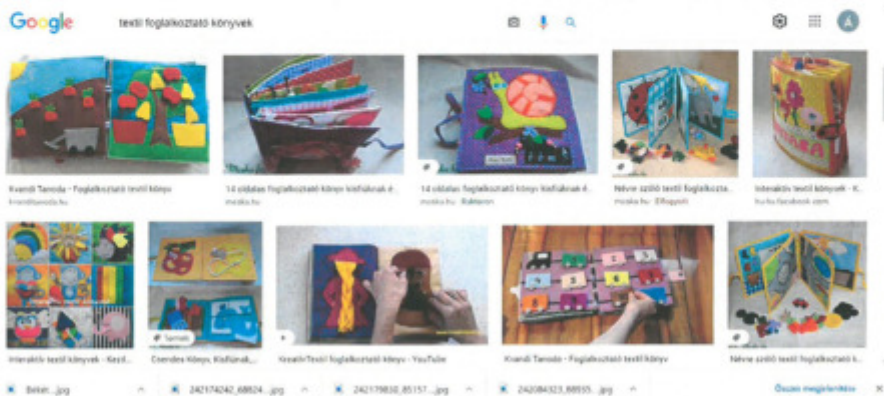
<https://www.montessori-eshop.hu/montessori/eshop/5-1-Gyakorlati-oktatas/0/5/157-Oltozteto-keret-Masni>

Montessori - Öltöztető keret: ...
montessori-eshop.hu · Raktár...

<https://www.montessori-eshop.hu/montessori/eshop/5-1-Gyakorlati-oktatas/0/5/149-Oltozteto-keret-Nagy-gombok>

Egy varrni tudó családtag sok ötletet találhat a textil foglalkoztató könyvek kereső szövege beírásával a Googleban.

Az egyensúlyérzék fejlesztéséhez használjunk Bobath labdát, hintaszéket, hintaágyat, függőszéket vagy függőágyat. Én személy szerint nagyon szeretem az egy ponton felfüggesztett hintákat, mert a vestibuláris rendszer ezek használatával stimulálható a legjobban.

Járhat a sérült földre helyezett kötélen, korábban már említett maggal töltött zsákocskákon, egyenetlen talajon. Mindezt még nehezíthetjük a fejre helyezett babzsák hordozásával, ami az egyensúly fejlesztése mellett nagyfokú figyelemkoncentrációt is igényel. Mindezek a mozgások, járások hátrafelé is végezhetőek.

A **figyelem fejlesztés** mókás lehetősége, este vagy besötétített szobában fényfogócskát játszani két különböző fényű zseblámpával vagy színes lézerténnel. A zseblámpa fénye színessé tehető, ha színes genothermből kivágunk egy akkora korongot, mint a zseblámpa üvege.

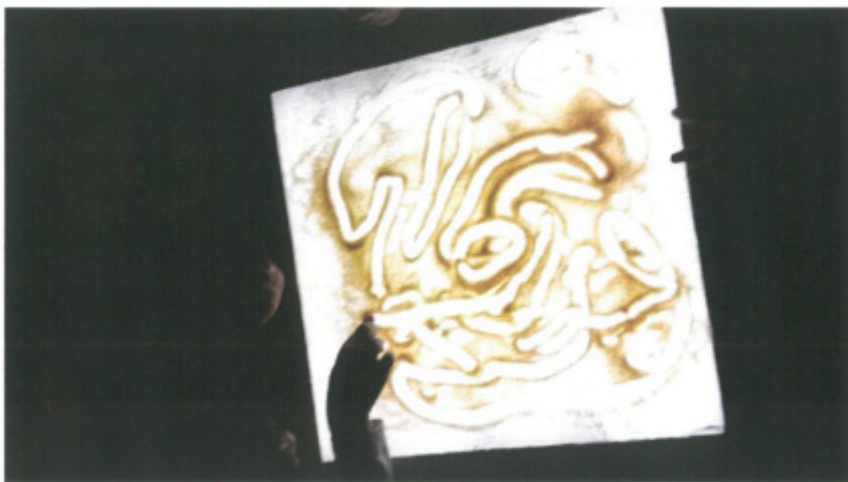
Kialakíthatunk egy saját **„Snoezelen” szobát**: multiérzékelésben lesz része a fiatalnak, ha a szobában besötétítünk, lágy vagy színes fényeket kapcsolunk, halk

zene szól, miközben különböző masszírozó eszközökkel stimuláljuk a fogyatékos személy testét.

Kis anyagi ráfordítással vásárolható „Discogömb normál E27 foglalatba - partikellék otthonra” https://bivin.hu/discogomb-normal-e27-foglatatba-partikellek-otthonra?utm_, de ez az égő a Lidl áruházak kínálatában is megtalálható szilveszter közeledtével.

Jól kiegészítheti a házi Snoezelen szoba kínálatát egy világító asztalon lisztben, sóban, darában, vagy finom szemű homokban való rajzolás. Én, az Ikeában kapható LACK 55x55 cm-es asztal lapját vágtam ki és szereltem led világítást bele, majd egy pauszpapírral mattított plexi lemezt tettem az asztal lapjára. Fantasztikus élmény a megvilágított lapon rajzolni.

Természetesen ez is megvalósítható ennél sokkal egyszerűbben, ha egy átlátszó műanyag tálcát világítunk át alulról vagy egy műanyag tárolóba a fedél alá beteszünk egy lámpát.

<https://www.pinterest.pt/pin/375839531400996341/>

Ugyan ezt a hatást válthatjuk ki, ha egy dobozba vagy régi tepsibe teszünk lisztet, darát, homokot és abba rajzoltatunk. Tapasztalataim szerint a dara a legjobb, nem porol annyira mint a liszt és szépen megmarad benne a minta is.

<https://www.pinterest.pt/pin/203787951859230508/>

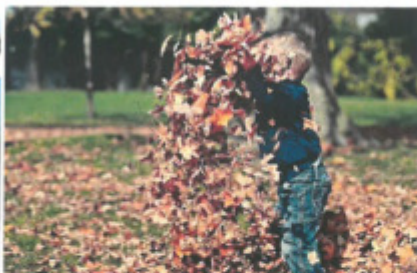
<https://www.pinterest.pt/pin/470837336052013042/>

Szabadban végezhető tevékenységek

Amennyire a sérült személyek mozgása, aktivitása lehetővé teszi, ne maradjanak ki a szabadban végezhető tevékenységek.

Használjuk ki, ha meztláb lehet a gyermek. Sétáljon fűben, homokban, kavicsos. Gázoljon a lehullott falevekbe, csináljon hóangyalt. Guruljon le egy domboldalon, bóbálgon kavicsot a vízbe. Hagyjuk, hogy önfeledten táncoljon ha zene szól.

<https://hafigyelszhallod.cafeblog.hu/2014/08/05/mezitlab-a-fuben/>

<https://pixabay.com/hu/photos/mez%C3%ADT%C3%A1b-kavics-l%C3%A1b-l%C3%A1bujjak-523933/>

<https://www.pikist.com/free-photo-sqgeo/hu>

<https://behir.hu/ne-dobja-a-szemelbe-a-falevelet-meg-hasznos-lehet>

<https://sielok.hu/fotoalbum/sipark-2018-02-04/kep/4/>

<https://hu.stockfresh.com/royalty-free-stock-photos/pocsolya>

<http://www.armyasnet.hu/tura/aktualitasok/bogaraszok-a-hegyen/817/>

https://gusztavunk.blog.hu/2012/05/16/majalis_szentendren

Kedves Szülők és Kollégák!

Biztosan mindenki tudna hozzátenni olyan lehetőségeket, feladatokat, amiket én nem soroltam fel, de a céloom pont az volt, hogy olyan pénztárca barát ötleteket adjak, ami változatlan formában, vagy tovább gondolva azt elsősorban a szülőknek, nagyszülőknek, de sérülteket az otthonukban ellátó kollégáknak is segítséget jelenthet a gyermekekkel való foglalatосkodás közben.

Javaslom, hogy készítsenek egy olyan albumot, amibe a kedvenc tevékenységek alkalmával készült képeket beragasztják, hogyha váratlan esemény miatt a tervezett közös tevékenység elmarad, a korábbi alkalom örömteli perceit nézve vigasztalódhasson a gyermekük.

Kívánok sok, örömteli, közös percet!

Balla Ágnes

óvodapedagógus, okleveles gyógypedagógus,
DSZIT és Alapozó terapeuta

Irodalomjegyzék:

A.D. Fröhlich - E. Begemann - H. Penner (1979). *Förderung von schwerkörperbehinderten kinder in der Primarstufe – Zwischenbericht –* v.Hase u.Koehler Verlag, Mainz.

Benczúr Miklósné (2000). *Sérülésspecifikus mozgásnevelés*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar.

Dr. Bernolák Béláné (1997). *Ismeretek a mozgásfogyatékkal élő emberek köréből*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar.

Csányi Yvonne (2007). Integráció, inklúzió. Nemzetközi és hazai körkép. In Girasek J. (szerk.) *Inkluzív nevelés - a tanulók hatékony megismerése*. (pp. 138-163). Budapest: SuliNova.

Könczei György (szerk.) (2009). *A súlyos és halmozott fogyatékkal élő emberek helyzete Magyarországon*. Tanulmánykötlet-második rész. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Kullmann Lajos és Kun Helga (2010). „...el kell-e felejtenünk az orvosi modellt...?” A fogyatékos jelensége az orvostudományban. In Zászkaliczky P. és Verdes T. (szerk.) *Tágabb értelemben vett gyógypedagógia. A fogyatékos jelensége a gyógypedagógia határtudományaiban*. (2. kiadás). (pp. 68-89). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó/ Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.

Márkus Eszter (1994). *Képességfejlesztő eszközök a súlyosan és halmozottan sérült mozgásfogyatékos gyermekek gyógypedagógiai nevelésében*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar Szomatopedagógiai Tanszék.

Márkus Eszter (2005). *Súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek nevelésének elméleti és gyakorlati problémái. Doktori értekezés*. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Neveléstudományi Doktori Iskola.

Súlyosan, halmozottan fogyatékos felnőtt személyek komplex mozgásfejlesztése, mozgásos képességeiknek szintentartása. Szakmai anyag. Budapest, 2020.

A forrásmegjelölés nélkül található képek saját fotók, melyek saját eszközökről készültek illetve a rajtuk látható gyermekek szüleinek hozzájárulásával használok fel fejlesztő tevékenységem bemutatására, az általam végzett tevékenység szemléltetésére.

Melléklet: hívóképek a reggeli átmozgáshoz

